

تعاريف غزل

شرح مختصری از شاهنامه

پیش از آغاز گفتگو در این مورد شایسته است یاد آوری شود که آنچه در این روزگار به مناسبت دگرگونی ارزش ها و پیشرفت علوم ادبی و تغییر بینش و ارزیابی مسائل، پایه و اساس داوری است با معیارها و داوری گذشتگان که در روزگاران پیشین می زیسته اند تفاوت فاحش دارد ولی از آنجا که برای بررسی هر موضوع به نظر داشتن به داوری ها و معیارهای گذشته که برخی از آن ها هنوز همچنان وجود داشته و قابل پذیرشند نیاز هست، از این رو به بررسی تعاریفی که از پیشینیان در مورد (غزل) موجود است مبادرت می شود:

(فرهنگ اسلامی) ذیل غزل تعریف این گونه شعر را از نوشته (گارسن دوتاسی) چنین می آورد:

غزل: شعر کوتاهی است بیش از چهار و کمتر از پانزده بیت که در مصراع اول هم قافیه است و این قافیه در مصراع چهارم و ششم و تا آخر ادامه دارد و در پایان آن معمولاً شاعر نام خود را می آورد که تخلص نامیده می شود.

مضمون شعر معمولاً (عشق - تغزلی) است ولی مضامین دیگری از گونه شراب، بهاره، سرنوشت و غیره نیز در آن وارد می شود. شکل شعر باید بسیار ممتاز باشد و به ویژه از نظر زبان نباید کلمات خشن و ناخوش آهنگ در آن به کار برده شود، غزل نوع شعری است که مورد علاقه بسیار زبان های پارسی و هندو ترکی است.

استاد جلال همائی در کتاب ضاعات ادبی خود می نویسد:

غزل در اصطلاح شعرای فارسی اشعاری است بریک وزن و قافیه، با مطلع مصرع که حد معمول متوسط مابین پنج بیت تا دوازده بیت باشد، گاهی بیشتر از آن تا حدود پانزده و شانزده بیت، و به ندرت تا نوزده بیت نیز گفته اند، اما از پنج بیت کمتر، چون از 3 و 4 بیت باشد می توان آن را غزل ناتمام گفت و کمتر از 3 بیت را به نام غزل نشاید نامید.

کلمه غزل در اصل لغت به معنی عشق بازی و حدیث و عاشقی کردن است و چون این نوع شعر بیشتر مشتمل بر سخنان عاشقانه است آن را غزل نامیده اند. ولیکن در غزل سرائی، حدیث مغالزه شرط نیست، بلکه ممکن است متضمن مضامین اخلاقی و دقایق حکمت و معرفت باشد و از این نوع غزل های حکیمانه و عارفانه نیز بسیار داریم که نمونه آن را نقل خواهیم کرد.

فرق میان غزل با تغزل قصیده آن است که ابیات تغزل باید همه مربوط به یک موضوع و یک مطلب باشد، اما درغزل تنوع مطالب ممکن است، چندانکه آن را شرط غزل دانسته اند، غزل هر قدر لطیف تر و پرسوز و حال تر باشد مطبوعتر و گیرنده تر است و همان اندازه که درقصیده ضخامت و جزالت مطلوبست، در الفاظ و معانی غزل باید وقت و لطافت به کار برد و از کلمات وحشی و تعبیرات خشن و ناهموار سخت احتراز کرد.

ProjectCenter

www.ProjectCenter.ir

📷 | @projehcenter

📍 | @projehcenter_ir